

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (освітній)
Кафедра	Теорії і історії мистецтв	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація	Семестри	1

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОГО МИСТЕЦТВА

Семестр 1

Викладач	Богданова-Найденко Вікторія Олександрівна, канд.мистецтвознавства (докторка філософії), ст.викладачка кафедри ТІМ
E-mail	naydenko.viktoriia@ksada.org
Заняття	Онлайн на платформі Classroom (з використанням Google-meet/Zoom) за розкладом
Адреса	ауд. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 8
Телефон	050-903-309-3 (особистий номер)

Затверджено на засіданні кафедри ТІМ
 Протокол №2 від 27.08.2025 р.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем електронна пошта та Classroom. Під час звернення, студент/ка обов'язково має вказати своє прізвище, ім'я рік навчання, академічну групу та назву дисципліни. Роботи рубіжного контролю та поточні завдання надсилаються в Classroom з обов'язковим підписом файлу та у зазначені дедлайни таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*.

КОНСУЛЬТАЦІЇ

За необхідності можлива поглиблена позааудиторна консультація очна або у дистанційному форматі (GoogleMeet, Zoom, Discord), яка відбувається за попередньою домовленістю.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Фартінг С. Історія мистецтва [пер. з англ]. Х.: Віват, 2019. 576 с.
2. Ходж А.Н. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів [пер. з англ]. Х.: Фактор, 2012. 208с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Основні та додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна переглянути у Classroom «Історія зарубіжного мистецтва» або на кафедрі ТІМ ХДАДМ.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, смартфон тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word/LibreOffice/OnlyOffice/GoogleDocs, PowerPoint/Google Slides тощо.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» є формування цілісного уявлення про походження і та основні етапи розвитку образотворчого мистецтва в історичній періодизації, особливостей мистецтва різних країн, творчості видатних митців різних епох; засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології, розуміння зв'язків історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини; сприяння подальшому накопиченню і використанню набутих студентами знань в розробці дизайнерських ідей і проектів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є поглиблення і систематизація знань про еволюцію мистецтва; створення відчуття професійної приналежності до обраного фаху на рівні критичного аналізу досягнень світового образотворчого мистецтва та архітектури; забезпечення необхідної теоретичної підготовки студентів до професійної діяльності.

Компетентності, що забезпечує дисципліна:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

ФК5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

ФК9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ФК11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ФК12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ФК13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Програма курсу спрямована на формування у здобувачів базових знань з історії розвитку образотворчого мистецтва та архітектури від первісності до XVIII ст., ознайомлення з культурними доробками провідних країн світу, шедеврами мистецтва, історією їх створення. Дисципліна «Історія зарубіжного мистецтва» вивчається здобувачами 1-го року навчання зі спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація».

Структура дисципліни складається з 5-ти змістових модулів. Інформативний зміст навчальної дисципліни складається з 14 тем (6 кредитів ECTS, 180 год.). На вивчення дисципліни відводиться по 16 год. лекцій, 14 год. семінарських занять та по 60 год. самостійної роботи.

1 курс (осінній семестр): 90 год.: 16 год. лекції, 14 год. семінарські заняття, 60 год. самостійної роботи.

ЗМІСТ:

МИСТЕЦТВО ДАВНЬОГО СВІТУ ТА АНТИЧНОСТІ

Тема 1. Мистецтво первісного суспільства.

Тема 2. Мистецтво Давнього світу (Єгипет, Месопотамія).

Тема 3-4. Античне мистецтво.

МИСТЕЦТВО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Тема 5. Основні принципи середньовічного мистецтва.

Тема 6. Мистецтво готики.

МИСТЕЦТВО ДОБИ РЕНЕСАНСУ

Тема 7. Італійський ренесанс.

Тема 8. Північний ренесанс та його представники.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних, семінарських та контрольних занять. Самостійна робота здобувачів вищої освіти спрямована на завершення семінарських завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за семінарськими темами дисципліни.

Система оцінювання має накопичувальний характер, а саме отримання певного балу за кожну тему дисципліни (семінар, контрольна).

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку необхідним є пройти проміжний контроль у формі поточної перевірки процесу самостійної роботи, а також виконання контрольних робіт. Накопичувальний мінімальний бал складає 45.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX

добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Роботи, які здаються з порушенням терміном здачі без поважних причин та попередження викладача, оцінюються на нижчу оцінку. Письмові творчі роботи повинні виконуватись здобувачами самостійно. Заборонене списування під час виконання письмових робіт та заліку.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час проміжного контролю помічено списування, здобувач(ка) вищої освіти втрачає право отримати бали за тему і складає її під час заліку, отримуючи не більше 50% балів від максимальних за цю частину.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

<https://drive.google.com/drive/folders/1rx4lMRGOJdPhYbl-Y6EUcKCRd9jEeUc5>

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять здобувачам освіти необхідно вимкнути звук на мобільних телефонах. За необхідності здобувач має спитати дозволу вийти з аудиторії.

У разі форс-мажорних обставин можливе перенесення заняття на інший вільний день за попередньою домовленістю обох сторін.

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль
1	1	лекція	Мистецтво первісного суспільства.	2	
2	1	семінар	Мистецтво первісного суспільства.	4	Відповідь на семінарі
3	2	лекція	Мистецтво Давнього світу (Єгипет, Месопотамія).	2	
4	2	семінар	Мистецтво Давнього світу (Єгипет, Месопотамія).	4	Відповідь на семінарі
5	3	лекція	Мистецтво Давньої Греції.	2	
6	3	семінар	Мистецтво Давньої Греції.	4	Відповідь на семінарі
7	4	лекція	Мистецтво Давнього Риму.	2	
8	4	семінар	Мистецтво Давнього Риму.	4	Відповідь на семінарі
9	5	лекція	Основні принципи середньовічного мистецтва.	2	

10	5	семінар	Основні принципи середньовічного мистецтва.	4	Відповідь на семінарі
11	6	лекція	Мистецтво готики.	2	
12	6	семінар	Мистецтво готики.	4	Відповідь на семінарі
13	7	лекція	Італійський ренесанс.	2	
14	7	семінар	Італійський ренесанс.	4	Відповідь на семінарі
15	8	лекція	Північний ренесанс та його представники.	2	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Відповідь на семінарі	5
2	Відповідь на семінарі	5
3	Відповідь на семінарі	5
4	Відповідь на семінарі	5
	Модульна контрольна робота №1	25
5	Відповідь на семінарі	5
6	Відповідь на семінарі	5
7	Відповідь на семінарі	10
	Модульна контрольна робота №2	25
	Залік	10
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
	0-100	
A+	95-100	Студент(ка) в повному обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем, надав(ла) додаткові матеріали та приклади за темою/темами. На семінарських (практичних) заняттях чітко та змістовно відповідав(ла) на запитання та на додаткові питання. Своєчасно та на відмінно виконав(ла) усі модульні контрольні роботи. Брав(ла) активну участь в обговореннях вивченого матеріалу. На відмінно склав(ла) залік.
A	90-94	Студент(ка) в повному обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем, надав(ла) додаткові матеріали та приклади за темою/темами. На семінарських (практичних) заняттях чітко та змістовно відповідав(ла) на запитання та на додаткові питання. Своєчасно та на відмінно виконав(ла) усі модульні контрольні роботи, допустив 1-3 негрубих помилки. Брав(ла) активну участь в обговореннях вивченого матеріалу. На відмінно склав(ла) залік.
B	82-89	Студент(ка) в повному обсязі опанував(ла) теоретичний

		матеріал з тем. На семінарських (практичних) заняттях чітко відповідав(ла) на запитання та на додаткові питання, але допускався(лася) деяких похибок. Своєчасно та на достатньому рівні виконав(ла) усі модульні контрольні роботи, допустив(ла) до 5 негрубих помилок. Брав(ла) активну участь в обговореннях вивченого матеріалу. На достатньому рівні склав(ла) залік.
C	75-81	Студент(ка) в не повному обсязі опанував теоретичний матеріал з тем. На семінарських (практичних) заняттях відповідав(ла) на запитання, але допускався(лася) деяких похибок та не відповідав(ла) на додаткові запитання. З затримкою та/або на задовільному рівні виконав(ла) модульні контрольні роботи, допустив(ла) багато помилок. Брав(ла) посередню участь в обговореннях вивченого матеріалу. На задовільному рівні склав(ла) залік.
D	64-74	Студент(ка) в достатньому обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал. Завдання рубіжного контролю (модульні контрольні роботи) виконувались не своєчасно та/або на низькому рівні. Під час семінарських (практичних) занять були значні труднощі з відповідями на запитання. На задовільному рівні склав(ла) залік, допускаючи багато грубих помилок та неточностей.
E	60-63	Студент(ка) в малому обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал. Завдання рубіжного контролю виконувались не своєчасно та/або на низькому рівні з допущенням грубих помилок. Під час семінарських (практичних) занять не було відповідей на запитання та на низькому рівні складений залік.
FX	35-59	Студент(ка) в малому обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем. Завдання рубіжного контролю виконані не в повному обсязі та на низькому рівні. Під час семінарських (практичних) занять не було відповідей на запитання. Залік не складений.
F	0-34	Повний пропуск рубіжного контролю та невиконання завдань (обов'язкове повторне вивчення дисципліни)

Оцінюванню підлягають завдання семінарських занять та виконання контрольних робіт. У результаті виставляється загальна оцінка з кожної теми.

Оцінка за семінарські заняття (за кожен тему) складає від 0 до 5 балів. Відповіді з теми 7 оцінюються у 10 балів. Модульний контроль оцінюється у 25 балів. Загальна максимальна кількість – 45 балів. У випадку, коли завдання до семінарських занять виконуються несвоєчасно без поважної на те причини, максимальна оцінка за тему знижується.

В оцінці теоретичних знань студентів враховуються такі моменти: достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

Модульний контроль оцінюється у 25 балів. Він є обов'язковим до виконання. В оцінці виконання завдання враховується здатність студентів: усвідомлювати вимогу завдань; перекладати їх на мову наукових понять; застосувати принципи, закономірності, правила для вирішення конкретних завдань; логічно і аргументовано викладати суть власних суджень і рішень. Оцінка за залік складає 10 балів.

Максимальна оцінка за дисципліну складає 100 балів.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за творчі підходи щодо виконання отриманих завдань (1-3 бали), участь у науково-практичних конференціях (10 балів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Окрім рекомендованого списку літератури, на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна:

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер.з англ.. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.
2. Балух В., Коцур В. Культура Античності. Чернівці: видавництво: Наші книги. 2016. 632 с.
3. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. К. : Б. в., 2003. 261 с.
4. Годж С. Коротка історія мистецтва / пер. з англ. П.Мигаль. Львів: Вид-во Старого Лева, 2021. 224 с.
5. Гомбріх Е.Г. Оповідь про мистецтво/ пер. з англ. А.Накорчевський. Київ: ArtHuss, 2024. 664 с.
6. Конопльова О. В. Мистецтво, архітектура та містобудування Західної Європи доби Відродження: навчальний посібник / О. В. Конопльова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2013. 162 с.
7. Куліш О. Історія зарубіжного мистецтва. ЧНУ ім. Б. Хмельницького 2015 р. 276 с.
8. Панфілова О. Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Тернопіль : Вектор, 2016. 171 с.
9. Фартінг Ф. Історія мистецтва. Харків: Віват, 2019. 576 с.
10. Ходж А.Н. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів [пер. з англ]. Харків: Фактор, 2012. 208с.
11. Чешир Л. Ключові моменти в мистецтві / Пер. з англ. І.Павленко. Київ: Book Chef, 2021. 176с.
12. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2015. 451 с.
13. Gombrich E. The Story of Art. Phaidon Press; 16th edition. 1995. 688 p.
14. 30,000 Years of Art: The Story of Human Creativity across Time and Space. Phaidon, 2019. 640 p.

Додаткова:

15. Айзексон В. Леонардо да Вінчі. Київ: Наш формат, 2019. 488 с.
16. Березіна І. В. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб. для студентів мистец. спец.; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. Кам'янець-Подільський : Сисин О. В. : Абетка, 2015. 75 с.
17. Бюттнер Н. Ієронім Босх. Видіння і кошмари/ пер. з англ. Шевченко І. Харків: Фабула, 2019. 192 с.
18. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. Львів : Світ, 1992. 271с.

19. Декоративно-ужиткове мистецтво : Слов. Т. 1. А - К / Я. П. Запаско, І. В. Голод, В. І. Білик, Я. О. Кравченко, С. П. Лупій, Ф. П. Любченко, І. А. Мельник, Чарновський, Р. Т. Шмагало; ред.: Я. П. Запаско; Львів. акад. мистец. Наук.-дослід. сектор. Каф. історії і теорії мистец. Л. : Афіша, 2000. 366 с.
20. Декоративно-ужиткове мистецтво: Слов. Т. 2. Л - Я / Я. П. Запаско, І. В. Голод, В. І. Білик, Я. О. Кравченко, С. П. Лупій, В. Ф. Любченко, І. А. Мельник, О. О. Чарновський, Р. Т. Шмагало; ред.: Я. П. Запаско; Львів. акад. мистец. Львів: Афіша, 2000. 399 с.
21. Гловацька К. Міфи давньої Греції. Київ: Веселка, 1977. 196 с.
22. Замаровський В. Спочатку був Шумер /Пер. зі словац. Київ: Думка, 1983. 272 с.
23. Замаровський В. Їх величність піраміди. Київ: Знання, 1988. 123 с.
24. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу. Київ: Либідь, 2000. 457 с.
25. Лісовий І. А. Античний світ у термінах, іменах і назвах: Довідник з історії та культури Стародавньої Греції, Риму. Львів, 1988.
26. Степанова О. В музеях світу. Київ: Артанія Нова, 2004.